

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/136/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3115220823
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3115220823.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ivety Martinákovskej o návrhu maloletého dieťaťa F. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Trenčín, dieťa rodičov otca F. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. nad V., O. XXXX/XX, zastúpeného F. P. O., advokátkou so sídlom V., J. A. XX a matky D. L. F., X., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. nad V., O. XXXX/XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. F. B. - JUDr. Q. B., so sídlom K., X. XXXX, na podanie návrhu o prípustnosť podania návrhu na zapretie otcovstva, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 14.januára 2016, č. k. 17C/336/2015-48 takto

rozhodol:

Odvolanie matky D. L. F. o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. zamietol návrh maloletého dieťaťa o prípustnosť podania návrhu na zapretie otcovstva a vo výroku II. odporcom /rodičom/ náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal zo zistenia, že maloletý sa narodil dňa XX.XX.XXXX matke v riadnom termíne. Otec je v rodnom liste maloletého zapísaný ako jeho otec, pretože v čase narodenia maloletého bol manželom matky, a to od roku 2004. Manželstvo rodičov bolo právoplatne rozvedené dňa 29.06.2013. Otec má na základe lekárskeho vyšetrenia zistené, že v jeho prípade je znížená možnosť mať potomka, teda splodiť dieťa. Podľa lekárskeho vyšetrenia je neplodný a možnosťou splodenia dieťaťa v jeho prípade je len asistovaná reprodukcia, čiže umelé oplodnenie. Možnosť splodenia dieťaťa prirodzenou cestou bola u neho vylúčená. Centrum asistovanej reprodukcie, teda centrum umelého oplodnenia otec nenavštívil. Matka mala pohlavný styk v čase rozhodnom pre počatie maloletého s jej súčasným partnerom F. Z., ktorý považuje maloletého za svojho syna. F. ani otec dieťaťa návrh na zapretie otcovstva doposiaľ nepodali. Matke lehota na zapretie otcovstva uplynula dňa 19.07.2013. Styk otca s maloletým sa vykonáva na základe rozvodového rozsudku. V súčasnosti sa na základe návrhu otca vedie konanie o úprave (rozšírení) styku otca s maloletým. S poukazom na ust. § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, § 87 ods. 1, § 88 ods. 1, 2, § 96 ods. 1-3, § 119b ods. 1 Zákona o rodine, na čl. 3 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, dospel súd prvej inštancie k záveru, že právny poriadok Slovenskej republiky má v oblasti rodičovstva za cieľ vytvorenie stavu súladu medzi otcovstvom právnym a biologickým. Takisto Dohovor o právach dieťaťa priznáva dieťaťu právo poznať svojich rodičov, pokiaľ to je možné. Preto je zákonom o rodine upravené právo matky, otca a aj samotného dieťaťa domáhať sa zapretia otcovstva, ktorého cieľom je odstránenie právneho stavu nezodpovedajúceho skutočnému stavu a dať ich do súladu. Toto právo je však limitované. U rodičov zákonnými prekluzívnymi lehotami a u dieťaťa dvomi podmienkami, ktoré musia byť splnené súčasne. Nimi sú, že rodičom dieťaťa uplynula lehota na uplatnenie práva na zapretie otcovstva a zároveň, že zapretie otcovstva je v záujme dieťaťa. Tieto podmienky súd skúma v konaní o prípustnosti zapretia otcovstva. Súd v takomto konaní neskúma, či otec (právny) nemôže byť, resp. či nie je biologickým otcom dieťaťa. Táto skutočnosť sa dokazuje v

konaní o zapretie otcovstva. Ak rodičia využijú svoje zapieracie právo, nemusia v konaní preukazovať záujem dieťaťa na zapretí otcovstva. Po vykonaní dokazovania súd konštatuje, že v danom prípade nie je splnená ani jedna z oboch kumulatívnych podmienok pre vyhoviecie návrhu. K prvej z uvedených podmienok súd uvádza, že podľa súčasného znenia ustanovenia § 86 ods. 1 zákona o rodine, môže manžel do troch rokov odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, zaprieť na súde, že je jeho otcom. Toto zákonné ustanovenie je účinné od 01.01.2016, a to na základe zákona č. 175/2015 Z. z. (novelou zákona o rodine). Podľa ustanovenia § 119b zákona o rodine, ktoré je takisto účinné od 01.01.2016, ak sa manžel dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že manžel je otcom dieťaťa, ktoré sa po 7. septembri 2008 narodilo jeho manželke, môže manžel alebo jeho opatrovník na súde zaprieť, že manžel je otcom tohto dieťaťa do 31. decembra 2018, ak sa v tejto veci nezačalo konanie pred 1. januárom 2016. Matka v konaní argumentovala tým, že otec mal možnosť zaprieť otcovstvo k maloletému od momentu, kedy sa narodil, pretože vedel, že nie je biologickým otcom dieťaťa. Táto argumentácia podľa názoru súdu nie je správna. Toto právo bolo podľa právnej úpravy platnej a účinnej v čase narodenia navrhovateľa (§ 86 ods.1 zákona o rodine) obmedzené na obdobie troch rokov odo dňa, keď sa manžel matky dozvie, že sa jej narodilo dieťa. Na základe Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL.ÚS 1/2010 z 20.04.2011 stratilo toto ustanovenie dňom 08.09.2011 účinnosť a dňom 09.03.2012 platnosť (neuvadením tohto ustanovenia do súladu s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Ak by súd teoreticky uzavrel, že otec mohol zaprieť svoje otcovstvo k maloletému od 19.07.2010 /teda od narodenia/ mohol by tak urobiť do 19.07.2013. V tom čase, teda dňa 19.07.2013, však toto ustanovenie neexistovalo (medzičasom dňa 08.09.2011 stratilo účinnosť a dňa 09.03.2012 aj platnosť). Preto možno uzavrieť, že lehota na zapretie otcovstva manžela k dieťaťu jeho manželky v tom čase neexistovala a teda mu ani neuplynula. Táto lehota bola v zákone o rodine opätovne zavedená až zákonom č. 175/2015 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2016. Uvedeným zákonom, ktorým sa menil a dopĺňal zákon o rodine však bolo ustanovené aj to, že ak sa manžel do 31. decembra 2015 dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že manžel je otcom dieťaťa, ktoré sa po 7. septembri 2008 narodilo jeho manželke, môže na súde zaprieť, že je otcom tohto dieťaťa do 31. decembra 2018, ak sa v tejto veci nezačalo konanie pred 1. januárom 2016 (§ 119b zákona o rodine). Uvedené ustanovenie dopadá na daný skutkový stav, pretože navrhovateľ sa narodil po 07.09.2008 (dňa 19.07.2010) a v tejto veci nezačalo konanie o zapretie otcovstva pred 1. januárom 2016. Uvedené ustanovenie v dôsledku dovtedajšej absencie zákonnej lehoty na zapretie otcovstva manžela matky dieťaťa (pre dlhšiu dobu trvajúcu nečinnosť zákonodarcu), dalo možnosť v priebehu troch rokov od nadobudnutia účinnosti tohto ustanovenia zákona o rodine, zaprieť tomuto manželovi otcovstvo k dieťaťu, ktoré sa po 7. septembri 2008 narodilo jeho manželke. Z uvedeného je zrejmé, že zákonodarcu dal takýmto manželom možnosť podať žalobu o zapretie otcovstva nielen k deťom, ktoré boli narodené po strate účinnosti ustanovenia § 86 ods.1 zákona o rodine, ale až tri roky spätne od straty tejto účinnosti, teda už po 7. septembri 2008. Z toho je zrejmé, že tak urobil preto, aby trojročná lehota postihovala iba tých manželov, ktorým sa dieťa narodilo v čase, v ktorom by došlo k uplynutiu lehoty na zapretie otcovstva, t.j. uplynula by do 07.09.2011, kedy naposledy platila táto lehota. Preto súd konštatuje, že otcovi plynie do 31. decembra 2018 lehota na uplatnenie si práva na zapretie otcovstva. Tým nie je splnený nevyhnutný zákonný predpoklad na vyhoviecie návrhu na rozhodnutie o prípustnosti zapretia otcovstva k navrhovateľovi, teda že obom rodičom dieťaťa uplynula lehota ustanovená na zapretie otcovstva. Argumentácia matky spočívajúca v tom, že od zverejnenia uvedeného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky by vôbec nebežala otcovi lehota na zapretie otcovstva, čím by dieťa nemohlo podať svoj návrh na zapretie otcovstva od roku 2011 až do 31.12.2015, nemôže zmeniť nič na aktuálnom právnom stave, ktorý súd, ako orgán aplikácie práva, musí rešpektovať a aplikovať. Súd takisto nesúhlasí s argumentáciou matky, že za konanie uvedené v § 119b zákona o rodine je možné považovať aj konanie o prípustnosť zapretia otcovstva (ako jedno z dvoch štádií konania o zapretie otcovstva v prípade, že rodičom dieťaťa uplynula zapieracia lehota), pretože ide o výklad popierajúci samotné znenie tohto ustanovenia a aj jeho účel. Účelom tohto ustanovenia je úprava práva otca a manžela matky dieťaťa domáhať sa práva na zapretie otcovstva a nie úprava vzťahujúca sa na konanie podľa § 96 zákona o rodine. Táto úprava bola reakciou na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky na základe ktorého došlo k strate platnosti ustanovenia § 86 ods.1 zákona o rodine. Zo strany matky tak podľa názoru súdu ide o účelový výklad použitého pojmu, ktorý je jasný a pre súd nevyvolávajúci pochybnosti o jeho význame. V rámci skúmania druhej podmienky stanovenej pre úspešné domáhanie sa rozhodnutia súdu o prípustnosti zapretia otcovstva, sa súd zaoberal takisto existenciou záujmu maloletého na zapretí otcovstva. V tejto súvislosti súd uvádza, že záujem rodičov maloletého na prípustnosti zapretia otcovstva, resp. na zachovaní súčasného stavu, nemal pre rozhodnutie súdu žiadny význam. Súd teda nebral do úvahy dopad rozhodnutia na

záujmy rodičov, ktoré sú vzhľadom k ich postojom, opozitné. Je nesporné, že maloleté dieťa má právo garantované Dohovorom o právach dieťaťa poznať svojich rodičov, ak je to možné. Toto právo je však limitované jednak objektívnou možnosťou tohto zistenia, ktorá nie je automaticky daná a takisto inými skutočnosťami. Záverom súd uvádza, že z dôvodu nesplnenia jednej z dvoch podmienok pre úspešnosť návrhu (uplynutie lehoty na zapretie otcovstva obom rodičom), ktorá spočívala predovšetkým v právnom posúdení, sa súd v záujme hospodárnosti konania uspokojil len s listinným dôkazom o psychologickom vyšetrení navrhovateľa a výsluchom účastníkov konania a neustanovoval v konaní znalca za účelom posúdenia možných následkov na duševný vývoj navrhovateľa, ktoré by mohli nastať v prípade, že by otcovstvo otca k maloletému bolo úspešne zapreté. Aj v prípade iných zistení a iného záveru súdu v tejto časti, by návrh maloletého nemohol byť úspešný pre nesplnenie jednej z dvoch kumulatívnych podmienok. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pretože maloletý bol v konaní neúspešný, nakoľko jeho návrh bol zamietnutý. Vzhľadom k tomu, že rodičia si právo na náhradu trov konania neuplatnili, súd im náhradu trov konania nepriznal. Vzhľadom na predmet konania a vzájomný vzťah účastníkov konania do úvahy takisto pripadá aj použitie § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

2. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie matka maloletého. Dôvodila tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne, založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Okrem toho konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. S poukazom na ust. § 86 ods. 1, § 96 ods. 1 a nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL.ÚS 1/2010 zo dňa 20.04.2011 bola jednoznačne presvedčená, že obidvom rodičom uplynula lehota na zapretie otcovstva a táto podmienka ustanovená v § 96 ods. 1 Zákona o rodine bola splnená. Vytýkala súdu, že hájil len záujmy otca a tieto povýšil nad záujmy maloletého. Považovala za nemysliteľné, aby maloletý nemohol spoznať svojho biologického otca a nemal právo na jeho riadnu výchovu a starostlivosť zvlášť, keď biologický otec maloletého žije v spoločnej domácnosti s matkou a maloletým. Záujem maloletého dieťa preto považovala za splnený. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrhu maloletého dieťa na podanie návrhu na zapretie otcovstva je prípustný.

3. Kolízny opatrovník sa v písomnom vyjadrení stotožnil s odvolaním matky. Uviedol, že v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa má každé dieťa právo poznať svojho biologického rodiča a preto je v záujme maloletého Maxima, aby súd určil, že zapretie otcovstva v danej veci je prípustné. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh maloletého dieťaťa voči otcovi F. F. je v konaní o zapretie otcovstva prípustný.

4. Otec maloletého sa k odvolaniu matky písomne nevyjadril.

5. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd skôr, ako mohol pristúpiť k preskúmaniu správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v dôsledku podaného odvolania, zisťoval, či odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote, či bolo podané osobou oprávneným na podanie odvolania, a či smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa. Po zistení, že odvolanie bolo podané neoprávnenou osobou bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku /ďalej len CSP/ v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimisporového poriadku /ďalej len CMP/ dospel k záveru, že je potrebné odvolanie matky dieťaťa odmietnuť.

6. Podľa § 386 písm. b/ CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

7. Prípustnosť odvolania má vo všeobecnosti nielen stránku objektívnu alebo aj stránku subjektívnu. Objektívna stránka zohľadňuje len vecný aspekt odvolania - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je odvolanie prípustné. Subjektívna stránka odvolania sa viaže na osobu konkrétneho odvolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva odvolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať odvolanie. Takýmto dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím súdu prvej inštancie bol odvolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery. Záver o tom, že podané odvolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho prípustnosti tak po stránke objektívnej, ako aj po stránke subjektívnej. Posúdenie subjektívnej prípustnosti odvolania ale vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti odvolania.

8. V danej veci súd prvej inštancie návrh o prípustnosť návrhu na zapretie otcovstva podanú maloletým dieťaťom zamietol. Odvolanie vo veci podala matka maloletého. Keďže v konaní o prípustnosť návrhu na zapretie otcovstva podľa § 96 ods. 1 Zákona o rodine je aktívne legitimované len dieťa /v tomto konaní maloletý F. zastúpený kolíznym opatrovníkom/, len tomuto dieťaťu nebolo vyhovené napadnutým rozsudkom a len jemu ako aktívne legitimovanému bola takýmto rozhodnutím spôsobená určitá ujma na jeho právach, preto len toto dieťa je oprávnené podať proti takémuto rozhodnutiu odvolanie.

9. Odvolací súd preto v zmysle hore uvedeného posudzoval odvolanie podané matkou maloletého v danej veci po stránke subjektívnej a vychádzajúc z § 96 ods. 1 Zákona o rodine dospel k záveru, že právo podať odvolanie prináleží len tomu účastníkovi, ktorému bola rozhodnutím súdu spôsobená ujma, pričom v danom prípade matke zamietnutím návrhu na začatie konania žiadna ujma na jej procesných právach spôsobená nebola, a preto matka maloletého nie je osobou subjektívne oprávnenou na podanie odvolania. Takouto osobou v danej veci bolo len maloleté dieťa, ktoré odvolanie nepodalo.

10. Odvolací súd preto odvolanie matky ako odvolanie podané neoprávnenou osobou podľa § 386 písm. b/ CSP odmietol.

11. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd nezistil v danej veci výnimky, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na náhradu trov uvedené v § 53 - § 55 CMP.

12. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).